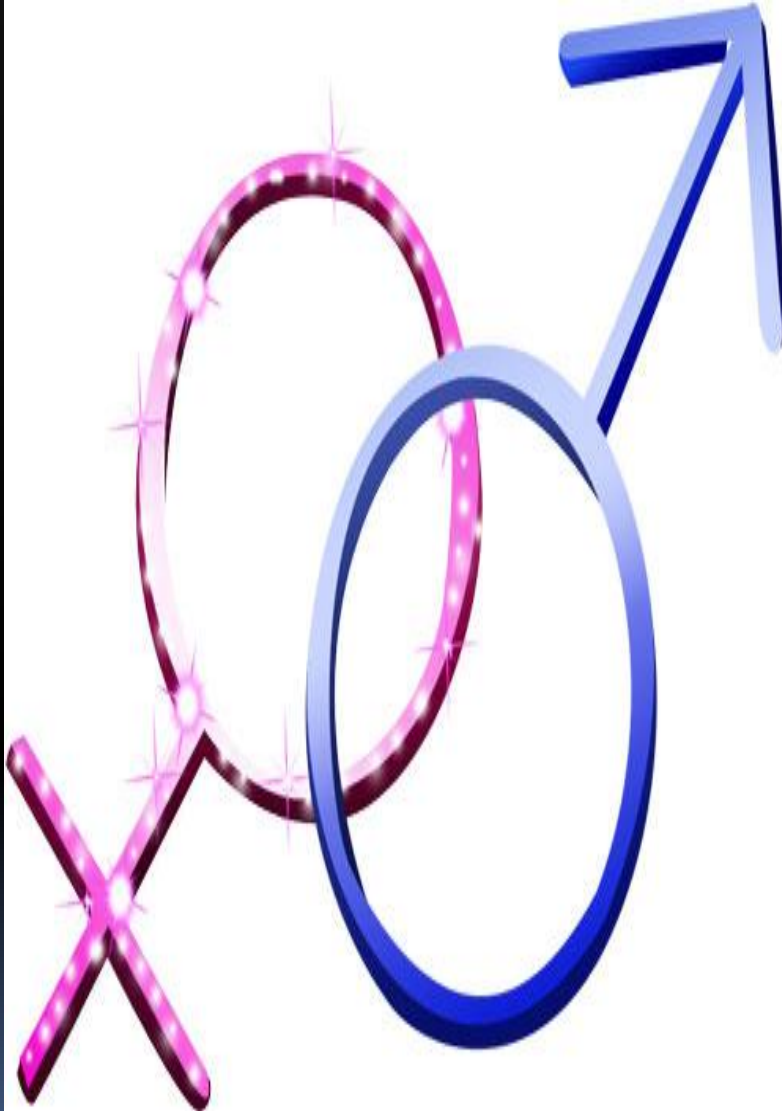

ГЕНДЕР І СОЦІОЛОГІ Я

- **Гендерна соціологія**
– галузь соціології, що вивчає закономірності диференціації чоловічих і жіночих ролей, статеві відмінності на всіх рівнях та їх вплив на людське існування, співіснування, на особливості соціальної організації, специфіку чоловічої та жіночої соціальних спільнот.

Досліджує проблеми

- ❑ Осмислення соціальних аспектів статі і взаємовідносин між представниками різних статей;
- ❑ аналіз соціальних і культурних відмінностей у житті чоловіків і жінок;
- ❑ вплив гендерних аспектів на соціалізацію особистості на різних етапах її становлення та життєдіяльності;
- ❑ зміни статевих відносин в умовах соціальних трансформацій;
- ❑ виявлення та осмислення гендерної асиметрії

Категоріальний апарат

Гендер	Стать	Фемінність	Маскулінність
Андрогінність	Сексизм	Біархат	Патріархат

Визначення

Гендер – психологічні, соціальні, культурні відмінності між чоловіками та жінками.

Стать – біологічні відмінності між чоловіками і жінками.

Сексизм – дискримінація за статевими ознаками як жінок, так і чоловіків.

Патріархат – система взаємопов'язаних соціальних структур, за допомогою яких чоловіки пригнічують та експлуатують жінок.

Біархат – форма суспільного устрою, за якого чоловіки та жінки мають рівне становище в суспільстві.

Маскулінність

Фемінність

Позначають відмінні психологічні характеристики, історично сформовані особливостями культури певного суспільства.

- активність
- незалежність
- самовпевненість

Андрогенність

- залежність
- несміливість
- сентиментальність

Гендерні стереотипи

Чоловіки та жінки – протилежності.

Професійні ролі чоловіків і жінок.

Стандартизовані уявлення, які пов'язані з відмінностями у змісті праці – жіночої та чоловічої.

Чоловіки	Жінки
Творче, активне начало.	Природно-репродуктивне начало.
<ul style="list-style-type: none">•здатність вирішувати проблеми,•застосовувати розвинуте логічне мислення та власну компетентність	<ul style="list-style-type: none">•жінка повинна бути покірною,•залежною,•емоційною

Чоловік

Ролі професійні.

Жінка

Ролі сімейні (жінка, мати, господарка).

Чоловік

Сфера інструментальної праці, тобто творчої.

Жінка

Сфера виконавчої та обслуговуючої праці.

Типи сімей, відповідно до гендерних стереотипів

Традиційна

Егалітарна

Змішана

Традиційна сім'я

- Всі господарські обов'язки чітко поділяються на жіночі та чоловічі.
- Жіночих обов'язків набагато більше, ніж чоловічих.
- Жінка виконує у такій родині функції обслуговування
- Переважна більшість жінок з таких сімей виконують традиційно чоловічі ролі, котрі пов'язані з відповідальністю за життя та забезпечення родини.

Егалітарна

- Немає традиційного розподілу господарських обов'язків на жіночі та чоловічі.
- Як правило, такі сім'ї є двокар'єрними.
- Сімейні ролі розподіляються взаємно, тому подружжя є взаємозамінним.

Фемінізм

Кристина Пізанська (1364–1430)

Олімпія де Гуж (1748 – 1793)

- французька письменниця і журналістка, політичний діяч, феміністка, автор «Декларації прав жінки і громадянки» (1791), в якій містилася вимога визнання повного соціального і політичного рівноправ'я жінок. Їй належать слова «Якщо жінка гідна зійти на ешафот, то вона гідна увійти і до парламенту».

Гаррієт Харді Тейлор-Міллер (1807– 1858)

- англійська феміністка і філософ. Разом зі своїм другим чоловіком, знаменитим економістом і філософом Джоном Стюартом Міллером, Гаррієт працювала над книгою «Підлеглість жінки», яку він опублікував після її смерті в 1869 році.

Еммелін Панкгерст (1858 – 1928)

- англійська політична діячка і лідер британського суфражистського руху, відіграла важливу роль у боротьбі за виборчі права жінок. Еммелін очолила Жіночий соціально-політичний союз (ЖСПС), який породив нове спрямування в суфражизмі: мілітантство

Емма Голдман (1869 – 1940)

- теоретик анархо-фемінізму, відома своєю політичною активністю. Вважала, що жінку визволяє не право голосу або право вибору роботи, а особиста самостійність, психологічна незалежність і свобода від норм «загальноприйнятої моральності».

Сімона де Бовуар (1908 - 1986)

- французька екзистенціалістка і філософ, авторка книги «Друга стаття» (1949).

Бетті Фрідан (1921 - 2006)

- американська ліберальна феміністка. У 1963 році опублікувала книгу «Містика Жіночності», яка доводить, що сучасні білі американки середнього класу не мають рівних з чоловіками можливостей реалізації прав, прописаних в законах.

Олена Пчілка (1852 - 1930)

- Її зусиллями вийшов у світ жіночий альманах «Перший вінок», а в 1890 роках — три випуски літературно-публіцистичного збірника «Наша доля» (1893, 1895—96; ред. Н. Кобринська) та ін.

Софія Русова (1856 - 1940)

- Член Української Центральної Ради. У Міністерстві освіти (за гетьманату) очолювала департамент дошкільної та позашкільної освіти, активна у дерусифікації шкіл, у влаштуванні курсів українознавства, підготовці українських шкільних підручників і в укладанні плану й програми єдиної діяльної (трудової) школи, яка мала мати національний характер і базуватися на теорії Кершенштайнера (Трудова школа).

Сучасний український феміністичний рух

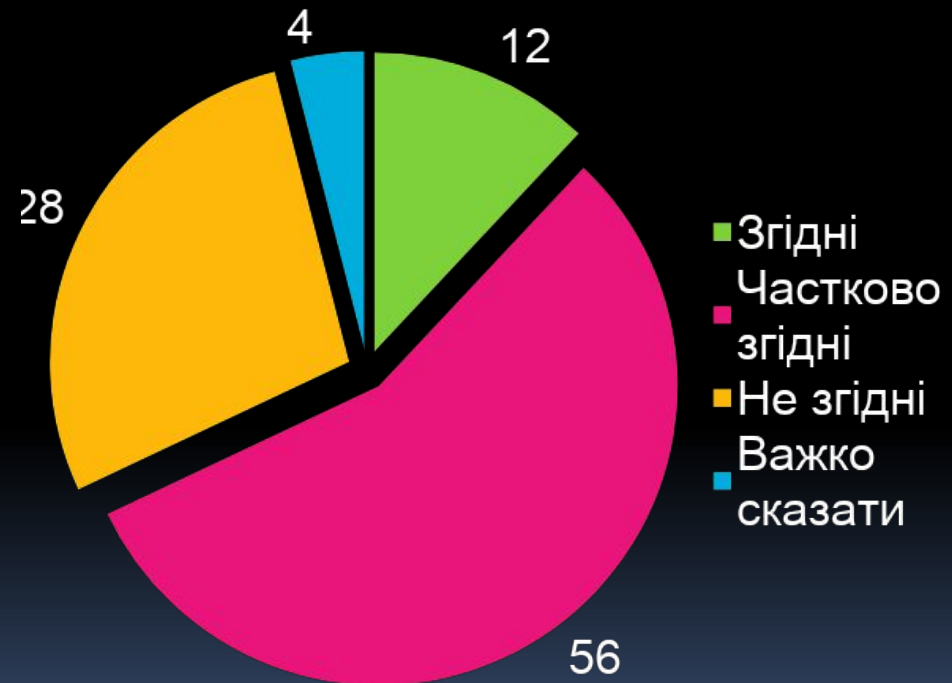

Соціогендерне дослідження, здійснене у 2003 р. колективом Інститута гендерних досліджень факультета соціології Санкт-Петербурзького державного університета.

- Середній вік опитуваних – 30 р.
- 60 % жінок і 40 % чоловіків

Жінка повинна бути перш за все господинею.

Жінка повинна бути організатором, діловою людиною.

Жінка повинна бути матір'ю кількох дітей.

Жінка має обирати створювати сім'ю чи відмовитись від неї.

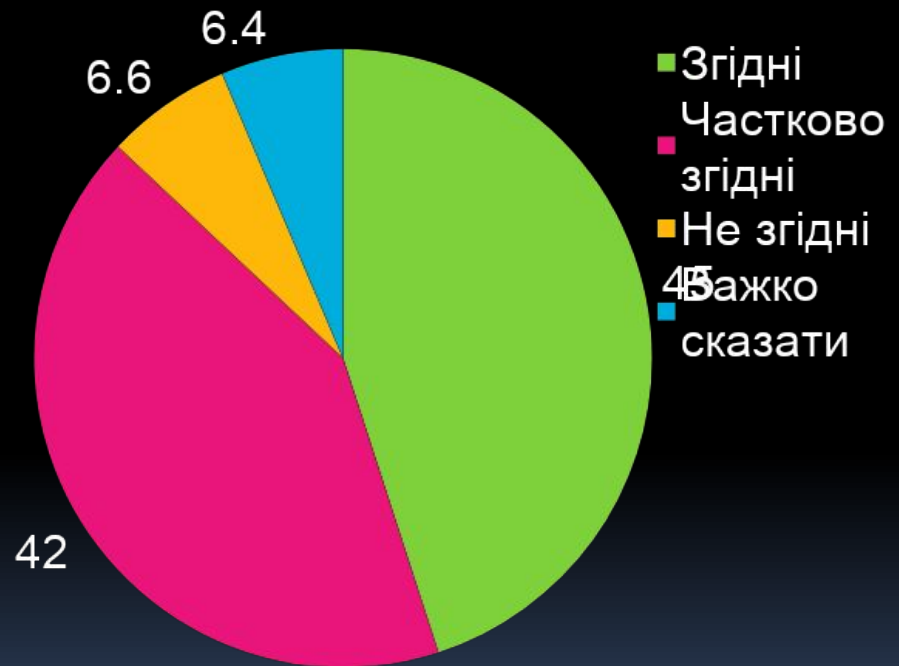
Жінка повинна бути професіоналом своєї справи.

Жінка повинна бути освіченою особистістю.

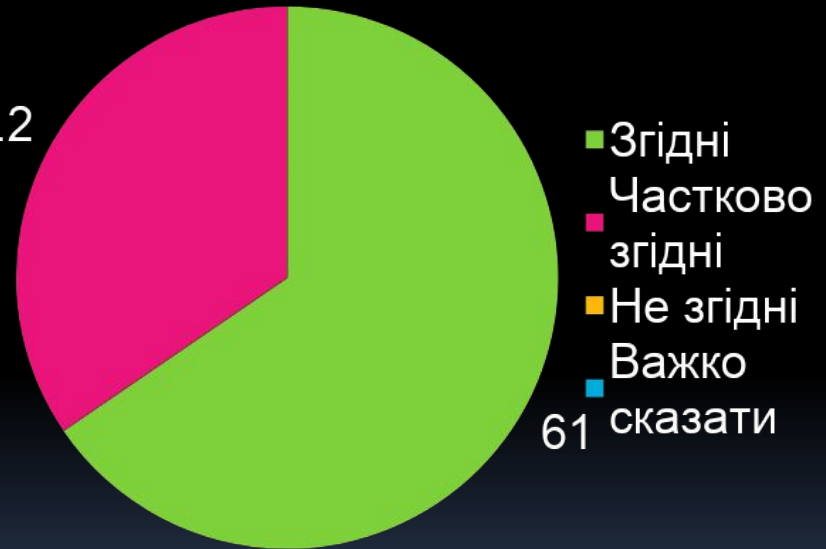
Жінка повинна мати родину і паралельно працювати.

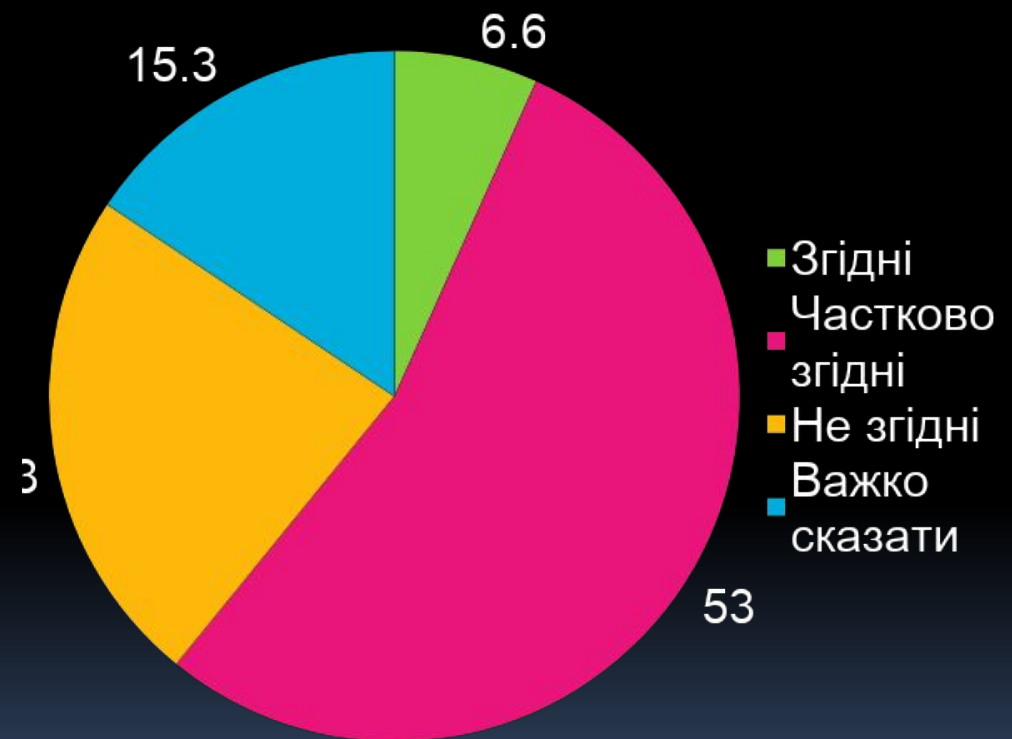
Жінка повинна бути ерудованою в питаннях культури і мистецтва.

1.2

Жінка повинна цікавитись політикою.

Жінка має право робити те, що їй хочеться.

Образ сучасної жінки.

- повинна мати можливість робити те, що їй хочеться і що в неї найкраще виходить;
- повинна бути вільною від тиску соціальних стереотипів щодо заміжжя і свідомо обирати створення сім'ї або відмова від неї;
- повинна бути професіоналом, фахівцем своєї справи;
- повинна бути ерудованою в питаннях культури та мистецтва;
- повинна бути освіченою людиною;
- повинна мати сім'ю і одночасно професійно працювати,
- жінка повинна бути організатором, діловою людиною,
- повинна бути насамперед матір'ю декількох дітей і перш за все домогосподаркою;

Таким чином, респонденти віддають перевагу передусім професійному становленню жінки, а також материнству, яке не втратило своєї цінності. Політика займає останнє місце.

Гендерні відносини в родині.

Матеріальне забезпечення родини.

Виховання дітей.

Прогулянки та ігри з дітьми.

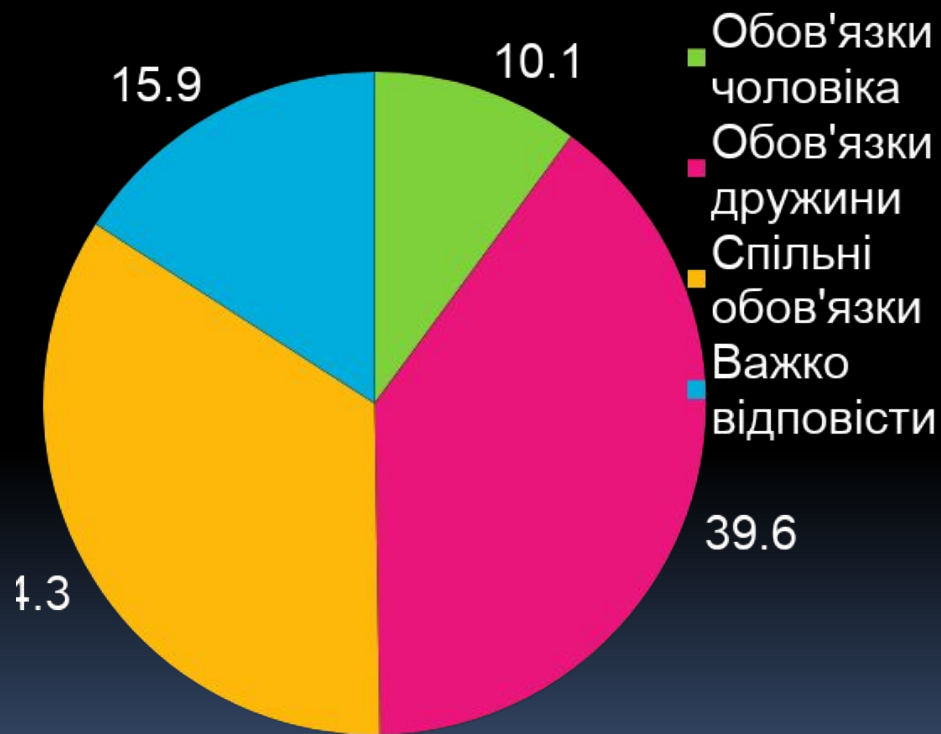
Купівля продуктів.

Приготування їжі.

Прибирання квартири.

Прання.

Винесення сміття.

Дрібний ремонт у квартирі.

Робота на присадибній ділянці.

Система цінностей жінок (від 1 до

1. Матеріальна забезпеченість - 4,5
- 2) Діти (дитина) - 4,4
3. Здоров'я - 4,4
4. Сім'я - 4,3
5. Кохання - 4,3
6. Якісна освіта - 3,9
7. Робота, зайнятість - 3,9
8. Одержання конкурентноспроможної спеціальності - 3,5
9. Усвідомлення своєї свободи і незалежності - 3,5
10. Підвищення культурного рівня - 3,4
11. Відпочинок, розваги, заняття спортом - 3,4
12. Активна участь у громадському житті - 2,2
13. Активна участь у політичному житті - 1,9

Гендерна асиметрія в соціальних інститутах.

- У сім'ї - зазначили 78% опитаних
- На роботі - 83,5%
- У шкільній освіті - 40,3% (не згодні 48,6%)
- У політичному житті - 85%
- В законодавстві - 66%
- У рівні відповідальності за благополуччя дітей - 68,6%